

Når mor og far slår

Inger Thormann og Anna Rosenbeck har endnu engang valgt at dele ud af deres mangeårige og solide viden om børns udvikling og forventede reaktion ved belastning

Anmeldelse ■ Af Susanne Bang Dahl

■ Der er med Inger Thormann og Anna Rosenbecks "Når mor og far slår" tale om en ny bog til børn, skrevet som de to forrige af samme genre – "Når mor og far drikker" og "Mor er psykisk syg" – med det for øje at hjælpe med til kommunikation om et emne, som antagelig opleves belastende for barnet i dets dagligdag.

Bogens genre er en højt læsningsbog, hvor barnet kan få mulighed for at identificere genkendelige elementer fra historien eller genfinde personernes adfærd og følelser i sig selv. En sådan proces kan på samme måde som i legen, i tegningen eller andre projektive metoder hjælpe barnet til den heling, der kan følge med, at belastende oplevelser italesættes. På den måde er bogen ligeledes en arbejdsbog til den voksne, som søger at hjælpe barnet.

I en sådan bog er det vigtigt, at man med fin balance skaber både det neutrale felt, hvor åbningen til projektion er stor og et indhold i historien, hvor barnet får mulighed for at genkende.

Den konkrete bog, bogens figurer og bogens handling kan være en hjælp til at triangulere dialogen mellem den voksne og barnet. Denne triangulering vil udgøre grundlaget for et fælles genstandsmæssigt fokus i dialogen, som ligger udenfor, men alligevel er indeholdt i det relationelle.

Den voksne og barnet deler i blandt andre Sterns terminologi fælles opmærksomhed – de er sammen om noget af det, som den voksne gennem kendskabet til barnet har vurderet som betydningsfuldt for barnet. At en af den for barnet vigtige voksne så konkret vælger bogen, hvis indhold tegner barnets virkelighed, kan give barnet et lille element til opbygning af gode – og måske nye – erfaringer med interaktion med voksne.

For børn med tilknytningsproblematikker i større eller

mindre grad vil nye og anderledes erfaringer hver især kunne bidrage til at nye RIG's dannes (Repræsentationer af Interaktioner der er Generaliserede). Forhåbentlig erfaringer, som kan være med til at opbygge tillid til, at der er nogen i verden, der forstår noget af barnets indre verden.

Bogens handling

Bogen handler om Mathilde og Mathias, som sammen med deres mor og far introduceres, så vi ser den gennemsnitlige tidstypiske familie for os. Både mor og far arbejder, far mere end mor, og hele familien deles i små atomer om morgenen for at samles igen sidst på dagen.

Familien er presset, og der er konflikter mellem mor og far, som børnene ikke forskånes for. Mor og far magter ikke at lade børnenes behov, fx behovet for tryghed, komme før deres egne behov for fx tilbagetrækning eller vredesudløsning.

Forældrenes magtesløshed beskrives gennem deres voldelige reaktioner og gennem reaktioner som eksempelvis forskydning: "Første gang hun skubbede ham, rejste han sig med det samme, men så sparkede hun til ham og skreg. "Lad mig være – din snothvalp."

Vi følger begge børns reaktioner på og arbejdsmodeller for bedst mulig håndtering af de oplevelser, de har i familien.

Mathilde inddrager sin magiske ven legetøjskatten. Hun tillægger den egenskaber, hun kan identificere sig med, og dermed giver hun sig selv mulighed for at flygte fra den realitet, at hun har svært ved at finde trøst hos de voksne, som skulle være hende nærmest. Hun skaber sin egen lille verden, fri for de barske konflikter. Hun vender tilbage til den tryghedsskabende, selvtrøstende tilstand, hvor forventningen til, at der er hjælp at hente hos andre, er lille.

Mathias mærker utrygheden ved det uforudsigelige i mors adfærd. Mor er stemningslabil og svinger fra ukontrolleret aggressiv til omsorgsfuld og kærlig. Mathias søger i første omgang at trøste mor for at afværge det ubehagelige, men afvises af mor i sit forsøg.

Mathias vælger en anden arbejdsmodel – han fraspalter sine følelser og bliver tom: ”Mathias sad uden at røre sig og sagde ikke et ord. Man skulle næsten tro, at han var et bord eller en stol.” Samtidig ser vi den lille dreng, som ruller sig sammen som en lille snegl og trøster sig selv, når han bliver utryg.

Børnene oplever, at mor handler og tager dem med på krisecenter. Her er der voksne, som forsøger at hjælpe ved at snakke med mor, Mathilde og Mathias, men børnene har ikke lyst til at snakke. Børnene tænker meget på deres mor, når hun ikke er der, og selv om de voksne på krisecenteret er søde, så er Mathias og Mathilde stadig utrygge ved alt det uvante. Børnene vil helst have, at alt skal blive, som det plejer, og bliver glade, da deres mor fortæller, at de skal hjem igen, hvor far venter dem.

Hvordan det går derhjemme har forfatterne valgt at lade stå helt åbent.

Fortælleren er *den* voksne, som evner at se og beskrive verden fra barneperspektivet: ”Når far er i godt humør, er hans ansigt helt glat.” Samtidig er fortælleren *den* voksne, som giver børnene i historien adfærd, tanker og følelser, som er baseret på viden om børns udvikling og deres forventelige aldersspecifikke evne til at håndtere de oplevelser, de har.

Den voksne – forfatterne til bogen – skaber på bedste måde mulighed for netop det at kunne identificere sig med og genkende noget i den fortalte historie.

Anbefaling

De ledsagende tegninger er på fineste vis med til at visualisere historien – en god hjælp til barnet med vanskeligheder med opmærksomhed og koncentration og et dejligt visuelt fælles fokus for oplæser og barn.

Skulle man finde en lille svaghed i bogen, kunne selve sproget få steder med fordel have været lidt mere tidsty-pisk. Hvilke børn er fx bekendte med udtrykket *liflig musik*?

Det er en arbejdsbog, der kan anbefales. Den er gennem-tænkt i forhold til de detaljer, der netop beskriver børns liv i miljøer med vold og utryghed. En voksen med selv gode fortælleevner vil ikke kunne give barnet så fine muligheder for identifikation og genkendelse, som bogen lægger op til.

At der er tale om endog meget erfarne børnepsykologer, viser sig eklatant gennem den fine indføling i barnets univers, som bogen helt igennem udstråler.

Jeg vil glæde mig til at bruge den og forventer, som med de to andre bøger, at den vil hjælpe mig dels til den bedst mulige kontakt med barnet om et ømtåleligt emne, dels som virksomt element i en terapeutisk proces.

Susanne Bang Dahl

BOGDATA ■

Inger Thormann og Anna Rosenbeck:
”Når mor og far slår”. Hans Reitzels Forlag, 2008.
42 sider, illustreret (Ursula Seeberg), 168 kr. indb.